



Dr. A. Kuypers over de „onsterfelijkheid der ziel“.

Nog even wil ik antwoorden op Prof. Kuypers kritiek op mijn citeeren van Dr. A. Kuypers uitspraak over de „onsterfelijkheid der ziel“...

Om het citeeren van deze uitspraak te verklaren, wil ik er vooraf aan herinneren, dat in het laatst van 1836 en begin 1837 een hardnekkig gerucht de rondte deed...

Wat velen toen en ook nu nog beweren, was alleen dit, dat het minder juist is bij ongeloovigen te spreken van „onsterfelijkheid der ziel“...

Natuurlijk bestaan ook de zielen der verworpenen, na hun dood voort, en dan wel in volle klare bewustheid van eigen staat en toestand.

Wat velen toen en ook nu nog beweren, was alleen dit, dat het minder juist is bij ongeloovigen te spreken van „onsterfelijkheid der ziel“...

Wel spreekt hij talloze malen heel gewoon van „onsterfelijkheid“ der ziel in den zin van „voortbestaan“ der ziel...

Nauwkeurig gaf ik een teekening van de historische entourage van het citaat, en nadrukkelijk gaf ik aan, dat Dr. Kuypers dit schreef tegen de rationalistische opvatting van de „onsterfelijkheid der ziel“...

Als Dr. Kuypers dan schrijft: „Onsterfelijkheid der ziel“ is een uitdrukking, die voor het Evangelie niet kan bestaan...

Prof. Kuypers reageerde tegen dit artikel van mij in „De Heraut“ van 7 Febr. En tot mijn stomme verbazing stelde Prof. Kuypers mij in dat artikel voor als iemand, die Dr. Kuypers liet beweren...

Werkelijk ik wist niet wat ik las! Want in het bewuste artikel had ik n.l. gezegd: „U spreekt van zelf dat niemand er ook maar in de verste verte aan gedacht zal hebben, het voortbestaan der ziel te loochenen...“

zijn biografische studie aanvaardt, krijgt ook nog iets anders te zien.

En dit wil ik als tweede opmerking, naar aanleiding van mijn boek, hier zeggen.

Dr. Colijn is volbloed kind der Scheiding van '31. Men leert nooit het leven van een groot man verstaan, wanneer men niet terugrijpt naar zijn voorgelacht. Deze waarheid heeft mij er toe gepocht iets meer te weten te komen van het geslacht der Colijns...

De vader van Dr. Colijn werd geboren in 1833, het jaar vóór de Afscheiding. Merkwaardig jaartal.

En hij groeide op in het land, waar de vervolgingen tegen de Afscheidenen zwaar gewoed hebben. Gezelle Meerburg, de pastor loci van Almerik, heeft het inderdaad zwaar te verduren gehad en zijn geloofsgenooten met hem.

De jaren na '31 hebben het geslacht van de Colijns gestempeld. Persoonlijk heb ik vader Anthonie Colijn nooit gekend, maar hoe lief is mij deze gave figuur geworden...

En nu laat God de vrucht van die worsteling rijpen in zijn eigen gezin. Vader Colijn zelf heeft het eerst niet eens gemerkt. Hoe heeft hij zijn oudsten jongen langden tijd belet den gang te gaan...

In Utrecht wordt het feit herdacht, dat voor honderd jaar de Afscheiding plaats had.

Niemand minder dan de Minister-President Dr. Colijn leidt deze samenkomst. En ter vergadering wordt een telegram voorgelezen dat afkomstig is van den doodzieken Professor Hoekstra...

Professor Hoekstra moet gevoeld hebben, ofschoon hij van het voorgelacht van de Colijns waarschijnlijk niets af wist, dat God hier bezig was de „zaaksgerechtigheid“ zooals onze vadersen het vroeger noemden...

Wie niet aangestoken werd door de dialectische theologie, en dus nog leeft uit de verbinding van „Schrift en Historie“ en waarde hecht aan de lessen van hetgeen ons het „daar staat geschreven en daar is geschied“ te openbaren geven...

Mijn boek is een poging hiervan iets te laten zien.

Nooit is het leven van eenig mensch, dien God met de leiding van een volk of volksgroep belast, te verklaren uit zijn subjectieve verhouding tot God.

God verkiest in genade over Zijn volk.

Hij grijpt, naar dialectisch begrip, gelukkig maar niet als een bliksemschicht zoo nu en dan in den gang van het wereldleven in. Neen, Hij houdt de draden van het bestuur van wereld en volkenleven in Zijn almachtige Hand...

Wie dit verstaat, begrijpt ook den dieperen achtergrond van het motto, dat op de titelpagina van mijn boek een plaats vond:

„Het beste wat een groot man ons kan nalaten, is het voorbeeld hoe hij is geworden.“

Hoe hij is geworden, niet in eigen kracht en persoonlijke kwaliteiten, maar onder de leiding Gods, als instrument in Zijn hand.

RUDOLF VAN REEST.

Wordt commentaar noodig, dan pleit dit in den regel niet voor het gegeven boek. Ik hoop dat die commentaar voor dit werk niet noodig is en dat deze biografie van onzen Minister-President voldoende voor zich spreken zal.

Maar gelukkig liet het verzoek van den Redacteur nog een andere mogelijkheid open, n.l. om iets te zeggen „naar aanleiding“ van dit boek.

En dat doe ik graag.

Het is dit.

Wij staan vlak voor de Kamerverkiezing en wie zich vorige verkiezingen herinnert, heeft gemerkt, dat nog nooit de geheele verkiezingsactie zich zóó geconcentreerd heeft om den persoon van den leider der antirevolutionaire partij als dit jaar.

Alle partijen bemoeien zich met hem en zien zich genoodzaakt hun verkiezingsactie te voeren met de hoog oprijzende figuur van Dr. Colijn op den achtergrond.

Het is soms op het ridicule af.

Verleden week vond ik een propagandablad van de Liberale Partij in mijn bus, dat aanving met de hoogst merkwaardige woorden: „Van Lidt de Jende heeft een korter Regeeringsdienst dan Colijn. MAAR HIJ IS EEN MAN VAN HET FORMAAT VAN COLIJN“! En even verder slaat te lezen: „Evenals Colijn OOGST HIJ DEN LOF VAN ALLE PARTIEN...“ Het is letterlijk geciteerd tot de kapitale letters toe.

Thorbecke zou zich in zijn graf omkeeren als hij weten kon, dat de eenmaal oppermachtige Liberale Staatspartij zich genoodzaakt ziet, haar candidaat te meten met de maat, die aan den leider van de antirevolutionaire partij ontleend is.

„Die Weltgeschichte ist das Weltgericht“, sprak Schiller eenmaal. Maar deze opmerking is terloops. Wat ik wilde opmerken is dit. Wij mogen blij zijn met de waardeering, die Dr. Colijn van niet-antirevolutionaire zijde ontvangt. Maar er dreigt gevaar.

Dat men Dr. Colijn waardeert is ondanks zijn levensprincipe. Dat neemt men op den koop toe. Men ziet in hem de krachtige figuur, de sterke persoonlijkheid, die weet wat hij wil en die de kwaliteiten heeft om te regeeren. Regeeren is niet alleen vooruitzien, regeeren is ook weerstand bieden, den moed hebben impopulair te zijn. Dien moed heeft Dr. Colijn in hachelijke crisisdagen gehad en achteraf stelt men hem in het gelijk, ofschoon men hem in de crisisdagen zelf met steenen wierp.

Maar dat men Colijn achteraf de eere geeft, die hem toekomt, vindt niet hierin zijn oorzaak. Dat hij in dat alles zijn beginsel beleden en beleefd heeft. Nogmaals: men heeft dat beginsel op den koop toe genomen. Het zelfde verkiezingsblad der Liberale partij, zegt op de binnenpagina: „Piet: IK STEM COLIJN. Hij is een vent. Hij houdt het roer flink in handen. Al die politiek laat me ijskoud, dat moeten ze in Den Haag maar uitmaken“. Waarop de Liberale partij antwoordt: „Dan is u zeker antirevolutionair. Dan is u voor de Zondagsrust tot het uiterste. U is voor de bijzondere school boven de openbare. En u is waarschijnlijk goed kerkisch?“

Vooraf dat laatste is kostelijk! Het antwoord is, dat de kiezer natuurlijk zegt: „Och nee man, ik ben, wat ze in de wandeling noemen vrijzinnig...“

Natuurlijk stemt hij dus niet op Colijn. Verkiezingslectuur kan leerzaam zijn.

Wij leeren er dit uit, dat de lof, dien Colijn van niet-antirevolutionaire zijde oogst, hem wordt toegewaaid om zijn persoon, ondanks zijn beginsel.

Maar er is reden te waarschuwen voor het gevaar, dat wij het levenswerk van Dr. Colijn óók los gaan zien van zijn beginsel.

En dat zou fataal zijn.

Wij mogen het onzen politieken tegenstanders vergeven, dat zij den persoon van Dr. Colijn los zien van zijn belijdenis — het is nu eenmaal voor een niet-Calvinist moeilijk, zoo niet onmogelijk, om het wezen en de kracht van het Calvinisme te peilen — maar het zou in óns onvergeeflijk zijn, wanneer wij dit uit het oog gingen verliezen. Al wat Dr. Colijn gedaan heeft, is niet anders dan zijn Calvinistische beginselen beleven. Al de arbeid, die hij in dienst van zijn land gedaan heeft, was vrucht van het beginsel, waaruit hij leeft.

Het zou verkeerd zijn in Dr. Colijn een man van groot formaat te zien, die gelukkig bovendien óók nog Calvinist is.

Wie ingedrongen is in het leven van deze groote nationale figuur, heeft gezien, dat Colijn groot werd door zijn beginsel. Natuurlijk komen daar zijn persoonlijke eigenschappen bij, maar zij zijn niet het criterium van zijn levenswerk.

Dr. Colijn heeft heel veel voor ons land en volk kunnen doen — méér dan menigeen onder ons vandaag nog vermoedt — maar hij heeft het kunnen doen, omdat hij Calvinist was. Evenals Kuypers vóór hem en vóór dezen Groen van Prinsterer, is hij ons volk tot zegen geweest omdat hij leeft uit het beginsel, waarin de grondtoon van ons volkskarakter spreekt.

Onder dit licht heb ik Dr. Colijn ook in mijn boek willen plaatsen. En daarom heb ik met groote blijdschap aan dit werk kunnen arbeiden.

Want wie in Dr. Colijn de drager ziet van het Calvinistisch beginsel, en dit als uitgangspunt bij

Zondagsreizen, doch het stichten k, maar hebben ral of dit naar

in het kerkelijke ar zal men zoo sch kerkje gaan en zeggen: Men che taal immers t een Holland-g tuschen gods- Zij, die in de nee doorgemaakt evaren aan zulk oral voor de kin- groote Holland- ste door scholen, sch nog lang bij nderen meer het ormeerde leer in een groot deel ynode zoekt uit het dichtst bij ng. Wij moeten eigen kerkelijk geplaatst wor- eving volvoeren. elijk gebied. zaak.

ONKHUYZEN.

genoeg, om er antwoorden. In d evenwel geen dus mijn eigen

K. S.

WEEK

Colijn.

actie van „De ar aanleiding nden titel deze gaarne gevolg heid om over sd heb. Wan- it heeft, moet unnen spreken.

rsalen tot al anleidinge ge- n werden ge-

t twee eeuwen aderland is in

leven van ons t en kerkesch- zie verklaarde eiden en van ewegende oor- was de theo- e Staten „mel de over tge- luiten binnen t te stichten of, tot kosten r getal jonge- geoeffent en rerken.“

lijvend; gaan- van den gods- is, vooral bij her achtliende dding hadden. t en broeder- weinigen, ook en naar een heid“. De Ge- d bewind van onnen.

Collegie was us Boers; de Vater. De re- nde, door de el.

in 1797 opge- grootste ge- Een gedeelte den gebruikt r woning van

n is in 1933 jaar geopend den medici- stus in 1594, maar later

E. LANGE.

S.; F. v. Mieris, ademie te Le- l; enz.)